

Det hvide snit

Den Hvide Udstilling på Horsens Kunstmuseum tematiserer stoffets renhed og viser samtidskunst med en uheldsvanger fascination

kunst

★★★★★

Den Hvide Udstilling, Horsens Kunstmuseum. Viser til den 23. juni.

Kunsthistoriens forestilling om "adel enfold og stille storhed" udspinder at det hvide stofs særlige ubemittede skønhed. Både i renaissance og klassicismens tidsalder var udgangspunktet for denne forestilling antikkens kunst. Skulpturer, fragmenter og artefakter fra den græske og romerske antik var hvide og nærede derfor den forestilling, at der ved den europæiske civilisations vugge havde eksisteret en kunst og kultur af en nærmest ublivlig og uanstøffelig karakter fra en heroisk tid, før verden fik farve.

Forestillingen har jo siden vist sig at være falsk. Antikkens skulpturer og bygningskunst havde stærke, ja nærmest fosforescerende farver, men de blev slidt bort med tiden og efterlod et indtryk af uskyld og sleben elegance. Man så alt det hvide som en slags skabelens lys, der sendte sine stråler frem gennem en tid, der blev stilet mørkere og i perioder syntes at gå i sort.

Når forestillingen overbevædet kunne opstå, hænger det samme med det hvide stofs symbolik. Hvid er uskyldens klædebon, hvid er renhedens udtryk, og hvid er liljerne på marken. Sneen og isen, der nådigt dækker etrets sæle og de blodige slagmarker, er hvid, ligesom marts blændende sol, der får støvet til at lyse. Hvidt er papiret, før nogen skriver på det, hvidt er undfangelsen på skabelens første dag.

◀ Christian Lemmerz: "Selbst (Suicide Artist)". Hvid marmor. 2000-02. Horsens Kunstmuseum.

i udgangspunktet – lærerret er jo som regel hvidt grundret og marmor i den fineste kvalitet hvidt – men hele vejen igennem. Udstillingen handler om hvidhed som konsekvens. Altså hvad der sker, når værket forbliver hvidt og kun anelsefuldt og udmærkeligt skifter til farve og dermed under beskueren om livets utilgivelse og potentialet ja, udmærkeligt dødelighed.

Christian Lemmerz er en kernebeskæftelse i den sammenhæng. I en serie hvide værker tematiserer han selvet, civilisationen og eksistensen igennem det hvides farveløse forsælskab. Effektfuld i værket "Selbst (Suicide Artist)" fra 2000-02, hvor han i hvidt marmor har afbildet sit eget sønderpræget hoved med hjernensmasse flydende ud. Hvad der normalt ville kalde på de stærkeste farver, er her tonet ned i en tynd, blandskilet æstetik, hvis skønhed står i blændende kontrast til det makabre motiv.

Spektakulært bliver budskabet i Lemmerz' "City of God/CPH" fra 2006, hvor kunstneren har skabt en vision om et af sønderbombet og ubrændt København omkring Kongens Nytorv, naturligvis med Det Kongelige Danske Kunstakademi som ruin. Hele modelbyen er hvid, ikke noget, ikke brændt, ikke blodig,

men ren som den hvide aske, det efterladte. Fra et udefinerligt sted under byen hylér Jimi Hendrix guitar solo fra den berømte liveversion af "Star Spangled Banner" fra Woodstock 1969. Men størst indtryk gør egentlig et vægrelse i gips fra 1988 af Lemmerz, hvor kun en hånd stikker ud af den hvide intethed. Ikonografen er religiøs, er det Guds hånd? I så fald vidner den hverken om skabelse eller forsyn, men om, at vi lever i et horror vacui. Noget tilsvarende gælder Michael Thealls "Legende" (1992), hvor et hvidt klie-de synes at glide sig op over noget indenunder, som ingenting er, eller Michael Kvium's "Deep Water" (2002), hvor en række af hans groteske menneskeskikkelser synes at synke ned og forsvinde i 1300 kilo smeltet voks. Afgrunden synes at åbne sig i museets gulv. Horsens Kunstmuseum er i sig selv indbegrebet af det 20. århundredets museumsbygning, nemlig den hvide kube, det rene rum. En museumsarkitektur, hvis hvide vægge og lofter skulle give optimal karakter til værkerne, men som her bider sig til deres forskelløse forsvind.

Værker af eksempelvis Erik A. Frandsen, Lone Høyer Hansen, Augustas og Oleav Christoffersen ligger søgende på hver deres måde at (trække betydning ud af) intetheden, lensen ved snitte ned i den nøgne, dermale, al og Høyer Hansen ved at adaptere fotografier, stoff og lineære strukturer på den hvide bund. Dermed åbner de rum for historiske traumer og uheim-

liche efterklange af en tid, som engang var, før den forsvandt i det hvide og blev blændet over. Når det hvide stof er koldest, fryser det til og stabiliserer flader. Det er dem, Erik A. Frandsen med en egen kuldsidet skønhed har slebet blomster i de eneste år. Blomsterne står i de blanke flader som særlige fantasibilleder og strævt forladt. Når blomsterne stilles i en vase, stilles de altså at visne og dø. Hos Frandsen stilles de til skue som en slags frossent liv.

Den Hvide Udstillings indgang danner også dens udgang, nemlig i form af Bjørn Nørgaards monumentale skulpturelle installation "Den sidste nadver" fra 1991. Værket, der er skabt af glas og glas, viser 13 tomme stole med ryglen af glas ved et langt hvidt bord. Stoleegnen yderst til venstre er spintet og vidner om Judas' forræderi og dystre skæbne, de øvrige stole er tomme, sceneriet forladt for 2000 år siden, er en betydnings, der eroderer og tydeligvis Nørgaards hvide værk efterlader rådhed og ubehag, noget at skære sig på. Det eneste liv tilbage i hans affarende verden er brodet og vinen. Vinen pulserer i glasset som blodet i kroppen, og den pietistiske blods- og sårkristendom er ikke langtid. Og dog er alle disciplinære kroppe forsvundne, alle nadvermotivs bevægelser, alle betydninger af ordet. Men Jesu Kristi legeme og blod står stadig og bobler som et stigende menneske, ja, en anfægtet skulpturens hvide snit.

HENRIK WIVEL
kultur@dk

Men associationerne er ikke kun positive. Det hvide stof og døden hylles i, og hvidt er heroins baner og piller i glasset. Vanvidet, hallucinationerne og intetheden lurer i det hvide lys lige før nedsmeltningen og odelæggelsen. Det er ingen tilfældighed, at et af det 20. århundredets mest berømte billeder, Kazimir Malevits "Suprematisk komposition. Hvid på

hvid" fra 1918 blev til på baggrund af Første Verdenskrig og Den Russiske Revolution. Kunstneren mente, at kunsten skulle starte helt forfra, og foranstaltede et tabula rasa. På baggrund af krigens rædsler og revolutionens potentiale måtte kunsten være i sig selv ren.

Malevits hvide monokrom fik med tiden sine revner, når offeraren krakelerede, og sin patina, når støvet lagde sig i

strøgene af farve. Og sådan går det med hvidheden, den holder ikke til tidens tryk, et hvert klinisk udgangspunkt vil med tiden indersvæbe. Det hvide skal holde katastrofen fra døren, men kalder den selv frem som mørke.

Horsens Kunstmuseums temaudstilling tager udgangspunkt i denne problematik. At det hvide indeholder sin egen katastrofe. Museet har sat værker i spil fra dets me-

get fine samling af dansk og nordisk samtidskunst. Den Hvide Udstilling præsenterer værker af Martin Erik Andersen, Augusta Atta, Erik A. Frandsen, Lone Høyer Hansen, Olav Christoffersen, Jenssen, Olav Christophersen, Michael Kvium, Christian Lemmerz, Mats Letten, Pernille With Madsen, Peter Neuchs, Michael Thealls og Bjørn Nørgaard. Fælles for alle værkerne er deres hvidhed. Ikke blot